

ПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТИЛІСТИЧНИХ ФІГУР У СТИСЛИХ ТЕКСТАХ УКРАЇНСЬКОГО МАС-МЕДІЙНОГО ДИСКУРСУ

PRAGMATIC PECULIARITIES OF STYLISTIC FIGURES IN THE COMPRESSED TEXTS OF UKRAINIAN MASS MEDIA DISCOURSE

Мірошниченко І.Г.,

orcid.org/0000-0002-7538-1608

старший викладач кафедри іноземних мов

Дніпровського національного університету залізничного транспорту імені академіка Всеволода Лазаряна

У статті досліджено одне з питань актуальної проблеми прагматики медіатексту – згорнення його формальної структури та ущільнення інформаційного плану без втрати повідомлюваної інформації, що реалізується на засадах закону мовної економії. У мас-медійному дискурсі стиснення тексту відбувається за допомогою різноманітних засобів: синтаксичних, морфологічних, лексичних, семантичних, графічних, стилістичних.

Дослідження об'єднало в собі аналіз стислих медіатекстів і вивчення у них стилістичних фігур із метою з'ясування прагматичних функцій останніх. За результатами цієї розвідки, у стислих мас-медійних текстах активно використовуються такі стилістичні фігури, як інверсія, алюзія, антитеза, градація, риторичне запитання, зевгма. Загально-визнаними функціями для цих фігур є експресивізація висловлення, його увиразнення, привернення уваги читача. Проаналізовано важливі прагматичні функції стилістичних фігур у стислих медіатекстах, а саме: функцію конденсації інформації та скорочення кількісної структури текстового повідомлення. Інверсований порядок слів у реченні дає змогу зробити акцент у повідомленні без залучення додаткових лексичних компонентів. Алюзія розширює зміст завдяки смисловим асоціаціям, які привносяться з тексту-джерела. У стислих медіатекстах зафіксовано алюзії з біблійних, літературних, народних, кінематографічних, піснених, суспільно-політичних, історичних джерел. Антитеза об'єднує протилежні явища та поняття, викликаючи фонові знання та створюючи картину, насичену новими значеннями, що висновуються з наведених. Градація нарощує напругу, а риторичне запитання спонукає читача до активної ментальної співучасті в піднятій проблемі, залучає асоціації, які розширюють семантичний план повідомлення. Зевгма безпосередньо скорочує кількісний план повідомлення, об'єднуючи нетотожні члени речення або частини складного речення без залучення нормативно необхідних компонентів, з порушенням логічних зв'язків.

Доведено, що стилістичні фігури сприяють семантичній конденсації медіатексту та скороченню його формальної структури.

Ключові слова: медіатекст, стислий медіатекст, стилістичні фігури, засоби конденсації інформації, семантична конденсація.

The article deals with one of the issues of the actual problem of media text pragmatics – the reduction of its formal structure and the condensation of the content without loss of the reported information, which is realized on the principles of the linguistic economy law. In the media discourse, text compression is performed by various means: syntactic, morphological, lexical, semantic, graphic, stylistic ones.

The research has combined the analysis of compressed media texts and the study of stylistic figures in them in order to clarify the pragmatic functions of the figures. According to the results of this exploration, stylistic figures such as inversion, allusion, antithesis, gradation, rhetorical question, zeugma are actively used in compressed mass-media texts. The well-known functions for these figures are the expressiveness and attractiveness for the reader's attention. In this article, important pragmatic functions of stylistic figures in compressed media texts are analyzed, namely: the function of condensing the information and reducing the quantitative structure of a text message.

The inversion of the words in the sentence allows emphasizing the message without involving additional lexical components. Allusion expands content through meaning associations that are brought from the source text. In compressed media texts, allusions from biblical, literary, folk, cinematic, song, social, political, historical sources were recorded. Antithesis integrates the opposite phenomena and concepts, evoking background knowledge and creating a picture saturated with new meanings that were deduced from this knowledge. Gradation builds up tension, and a rhetorical question engages the reader into active mental involvement in the raised problem, causes associations that extend the semantic plan of a message. Zeugma directly reduces the quantitative structure of text by combining non-identical parts of a sentence or clauses of a complex sentence without involving the necessary components, and by breaking the logical links.

It has been concluded that stylistic figures contribute to the semantic condensation of the compressed media text and to the reduction of its formal structure.

Key words: media text, compressed media text, stylistic figures, information condensation, semantic condensation.

Постановка проблеми. Дослідження мови мас-медіа стало значущим завданням сучасної функціональної лінгвістики. Посилення уваги вчених-мовознавців до медіатекстів спричинене

тими зрушеннями, яких зазнає мова мас-медійного дискурсу під впливом новітніх умов породження медіатексту та поширення інформації. Нові канали передачі інформації сприяли трансформації жан-

рів ЗМІ та змінили мовне оформлення медіатекстів, серед яких популярними стали *стисли тексти*, до котрих уналежують твори з підвищеною інформаційною насиченістю та семантично й формально згорненою структурою [4]. В українському мовознавстві проблематика стислих текстів не досить висвітлена і теоретично, і практично, хоча функціонування таких творів стало феноменом нашого часу: традиційні і новітні засоби масової інформації активно послуговуються всією їхньою розмаїтістю, високо оцінивши переваги, притаманні творам цього виду. Завдяки низці характерних особливостей: невеликому обсягу, інформаційній насиченості, читабельності, жанровій різноманітності, – вони стали улюбленим способом подачі повідомлень українського мас-медійного дискурсу. Укладання стислого тексту спирається на закон мовної економії, що дає змогу обрати найбільш кількісно короткі та інформаційно ємніші еквіваленти розгорнутих структур. Серед значної кількості засобів мовної компресії (синтаксичних, морфологічних, лексичних, семантичних, графічних) у стислих мас-медійних текстах активно вживають і стилістичні, а саме тропи та стилістичні фігури. Стилiстичні фігури – поширений засіб текстотворення в ЗМІ. Їхня експресивна виразність і мовна яскравість впливають на емоційну сферу споживачів інформації, залучають увагу, спонукають до аналізу повідомлюваного. Сучасний реципієнт інформаційного континuumу став більш вимогливим і чекає від видавців більш креативних текстів, тому використання стилістичних фігур у мас-медійному дискурсі стало поширеним засобом привертання уваги читачів і підвищення інтересу до медіапродукту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Стилiстичні фігури в текстах засобів масової інформації були в царині пильної уваги таких мовознавців, як О.А. Сербенська, Ю.Г. Синельников, Є.В. Толстолицкая, С.В. Тюніна, А.А. Тютенко, Г.Є. Черемхівка, Є.О. Шагланова та інші. Наукові розвідки здебільшого розглядають експресивний потенціал стилістичних фігур у медіатекстах і вплив їх на читача. За нашим аналізом наукових робіт щодо функцій стилістичних фігур у мові ЗМІ, в них не досліджується така прагматична функція, як семантичне ущільнення (компресія) інформації, що є актуальною для сучасних текстів, які прагнуть задовольнити запити читачів на лаконічні повідомлення з максимальним інформаційним наповненням.

Постановка завдання. Мета нашої розвідки – розкрити компресивний потенціал стилістичних фігур як засобів стиснення семантичної

та формальної структури стислих текстів україномовного мас-медійного дискурсу. Нами було виокремлено такі завдання: 1) визначити поширені в стислих медіатекстах стилістичні фігури; 2) охарактеризувати їхні прагматичні функції.

Виклад основного матеріалу. Багатоплановість та інтердискурсивність мас-медійного дискурсу зумовлені його різноманітними функціями: інформативною, маніпулятивною, персуазивною, оцінною, когнітивною, культурною тощо. А велика кількість субдискурсів, які формують мас-медійний дискурс, спричинила строкатість та яскравість його мовної палітри. Прагнучи досягнути експресивного ефекту, творці стислих текстів (далі – СТ) українських мас-медіа послуговуються всім різноманіттям стилістичних фігур, які сприяють, за нашими дослідженнями, ущільненню інформації. Стилiстичні фігури – це засоби мовної виразності, які будують за синтаксичним принципом, відступаючи від мовних норм. Аналізуючи стилістичне наповнення стислих медіатекстів, ми зафіксували активне вживання в них таких стилістичних фігур, як інверсія, алюзія, антитеза, градація, риторичне запитання, зевгма. Серед них найпоширенішою в СТ ми повинні назвати інверсію. Інверсія відіграє значущу роль у СТ українського мас-медійного дискурсу: ця стилістична фігура дає змогу зробити інформаційний акцент у повідомленні без залучення додаткових виражально-зображувальних засобів. Прямий порядок слів у мовленні лінгвісти вважають емоційно та інформаційно нейтральним, тому коли головну або нову інформацію виносять на початок повідомлення, це відразу захоплює увагу реципієнта: *Чотири дні родичі шукали 87-річну жительку селища Усть-Чорна Тячівського району на Закарпатті. О сьомій ранку пішла у ліс по гриби і заблукала. Тіло жінки знайшли в лісосмузі поблизу Тячева. Ознак насильницької смерті не виявили* («Газета по-українськи» № 90, 10.11.15, с. 20, коротке повідомлення).

І хоча ми не можемо стверджувати, що інверсія слугує завданням кількісного стиснення тексту, але все ж таки повинні підкреслити, що вона часто застосовується в СТ українських мас-медіа з метою акцентування на найважливішому. А ось вчена Г.Й. Волкотруб зауважує: «У разі інверсії основний зміст речення зберігається, але зміна порядку слів дає змогу внести додаткові смислові відтінки, підсилити виразність слів» [1, с. 215]. Аналізуючи нашу вибірку, ми звернули увагу на те, що інверсійному порядку часто підлягають додатки, особливо, якщо в їхньому складі є числова інформація:

1) **15 758 гривень на місяць заробляє глава Адміністрації президента Борис Ложкін** («Газета по-українськи» № 93, 20.11.15, с. 4, коротке повідомлення);

2) **34,9 млн грн. субвенції отримала Львівщина з держбюджету на житло для сімей загиблих учасників АТО, а також бійців, які отримали інвалідність I та II груп та потребують поліпшення житлових умов** («Голос України» № 165, 08.09.15, с. 6, коротке повідомлення);

3) **Через вибух у Малі загинули троє миротворців** (ТБ, канал «Прямий», «Репортер», 25.09.2017, рухомий рядок);

4) **За \$50 Кенія видає кожному українцю візу на 30 днів. Її можна отримати безпосередньо в аеропорту** («Український тиждень» № 46, 15-21.11.13, с. 49, акцентуація).

На перше місце у реченні перед підметом часто також виносять обставину місця, підкреслюючи, де відбулася подія:

1) **У Хмельницькому копи та небайдужі містяни врятували собаку, якого збила автівка. Тварина лежала на дорозі та сильно скавчала. Це почули випадкові перехожі, вони викликали поліцію. Копи у свою чергу зв'язалися з ветеринаром і доправили собаку до ветклініки. Вона виживе, сподіваються лікарі** (Facebook, сторінка «ТСН», 27.08.2018; збережена орфографія автора);

2) **У Запорізькій області понад 2000 га земель передадуть у власність учасникам АТО** («Голос України» № 140, 27.07.16, с. 8, інформрядок);

3) **У Нацполіції планують поповнити службу дільничних інспекторів 561 поліцейським** (ТБ, канал «Прямий», «Репортер», 30.10.2017, рухомий рядок);

4) **У Туреччині розпочалися арешти підозрюваних у причетності до ІД** («День», № 195, 28.10.2015, с. 3, заголовок);

5) **У вашому житті не все йде так гладко, як би хотілося** («Голос України» № 188, 09.10.15, с. 12, гороскоп).

Також інверсований порядок фіксуємо і за умови розташування присудка перед підметом, що підсилює динаміку та розвиток подій:

1) **На Україну насунули дощі зі снігом** (Facebook, сторінка «ТСН», 02.11.2016);

2) **Вили сирени, били дзвони** («Голос України» № 236, 12.01.13, с. 5, заголовок);

3) **Вже о 19.00 відбудеться довгоочікувана прем'єра тревел-шоу #Світамізаскарбами!** (Facebook, сторінка «телеканал СТБ», 03.03.2018).

Семантичному ущільненню інформації у СТ сприяє алюзія – «різновид натяку, який є посиленням через відповідний знак (що може нале-

жати до будь-якої семіотичної системи) на певний культурний денотат» [7, с. 6]. Трансференція компонентів одного тексту в інший створює новий смисл в інтертекстові, а в уяві реципієнта інформації малюються картини тексту-джерела з новими привнесеннями, що додає в утворене повідомлення низку асоціативних відношень, часто свідомо невловлюваних.

У нашій вибірці ми зафіксували алюзії на різні тексти-джерела:

біблійні: *Гагарін літав! Воістину літав!* (tsn.ua, 13.04.2015); *Хай буде світло!* («Україна молода» № 13, 29.01.2014, с. 16, заголовок); *Встань і йди! Як українська мова вилікувала хвору ногу Мосійчука і він забув про свою паличку* (znaj.ua, 04.10.2018);

літературні: *Танки не винні* («День», № 114, 02.07.2017, с. 5, заголовок); *Вона обіцяла повернутися* («Український тиждень» № 49, 06-12.12.2013, с. 36, заголовок); *Поки пушки мовчать, «говорять» розтяжки* («Голос України» № 166, 09.09.2015, с. 9, заголовок); *ЖЕК пішов, хай живе управитель!* (epravda.com.ua, 22.02.2018);

народний фольклор (із прислів'їв, приказок, казок, анекдотів, пісень): *Чому кіпріот німцеві не товариш* («Україна молода» № 191, 26.12.2013, с. 7, заголовок); *Яйце-райце для Майдану* («Україна молода» № 23, 14-15.02.2014, с. 2, заголовок);

кінематографічні: *Ішов, упав, отямився – гіпс* («Голос України» № 2, 12.01.2010, с. 1, заголовок); *Смугастий рейс* (ТБ, канал «1+1», «Новини-ТСН», 04.08.2017, заголовок); *Довгий шлях до інспектора* («Україна молода» № 191, 26.12.2013, с. 6, заголовок); *Юля поспішає на допомогу* (ua.censor.net.ua, 08.09.2017, коуб);

пісенні: *Усе в її руках* («Україна молода» № 13, 29.01.2014, с. 16, заголовок);

суспільно-політичні: *Всі на баскетбол!* («Бесплатка», № 46, 14.11.2016, с. 32, реклама); *Принаймні в хокеї все буде «Донбас»* («Україна молода» № 23, 14-15.02.2014, с. 2, заголовок); *Випробування карликом* («Україна молода» № 69, 07.06.2017, с. 14, заголовок); *Ти записався у FOZZY?* («Днепровская неделя», 02.03.2016, с. 17, реклама); *Роттердам + капуста* (uainfo.org, 14.02.2017, коуб);

історичні: *Мін'юст пішов у народ – розповісти про онлайн-сервіси* (gazeta.ua, 0106.2015); *«Листування Енгельса з Каутським». Жадан потролив Добкіна, політик відповів «віршем»* (tsn.ua, 02.07.2017).

Алюзія допомагає читачеві, знайомому з протекстом (а в ЗМІ використовують посилання на найбільш поширені з них, загальновідомі), уник-

нути довгих пояснень щодо ситуації або опису характеристик.

Укладачі стислих текстів часто вдаються до **антитези** – стилістичної фігури, що полягає в зіставленні протилежних явищ, предметів, осіб, ознак. У мас-медійному дискурсі ми найчастіше фіксуємо її в заголовках: 1) *Кінець історії, історія без кінця* («День», № 195, 28.10.2015, с.10, заголовок); 2) *Просвітіть темноту* («День», № 197-198, 30-31.10.2015, с. 28, заголовок); 3) *Путінська еквілібристика в Україні: хочеш війни – закликай до миру* (pic.com.ua, 24.06.2014). Контрастування смислових значень у антитезі, яке повинен розгадати реципієнт інформації, взаємодіють між собою, змальовуючи нову картину дійсності, викликаючи широкі фонові знання, пов'язані з обома значеннями. У цій фігурі поєднання протилежностей також уточнюють та увиразнюють мовленнєві устремління автора: 1) *Старі казки про «новий» Крим* («День», № 56-57, 28-29.03.2014, с. 4, заголовок); 2) *Профіцит реформаторів. Дефіцит платників* («День», № 195, 28.10.2015, с. 7, заголовок). Лексико-семантичним осердям антитези є антоніми, але в СТ вона може бути побудована квазіантонімами, тобто словами, які набувають протилежного значення лише в певному контексті: 1) *Гола й ділова* («Україна молода» № 152, 27-28.11.2015, с. 16, заголовок); 2) *Батіг і пряник для влади* («Український тиждень» № 1-2, 15-21.01.2010, с. 12, заголовок).

У нашій добірці стислих текстів також було зафіксовано невеликий відсоток засобів **градації** – нарощування напруги тексту за допомогою засобів виразності з метою підвищення емоційності та згущення смислу: 1) *Приймання платежів об'єктами поштового зв'язку – це традиційно, надійно, швидко та якісно!* («Вісті Придніпров'я», № 56, 28.07.2016, с. 3, коротке повідомлення); 2) *Осіньне листя, як те, що полишає нас, символізує низку змін, нових звершень, позбавлення від неприємного минулого* (dobre.stb.ua, 06.11.2017, гороскоп); 3) *Сильно. Правдиво. Переконливо* («День», № 59, 05.04.2016, с. 6, заголовок); 4) *Раки. Цього тижня дозвольте долі вести себе, зберігайте легкість, займіть вичікувальну позицію – і ви неодмінно відчуєте душевну рівновагу й гармонію* («Голос України» № 188, 09.10.2015, с. 12, гороскоп); 5) *Морози, дощ та сніг: кому в Україні сьогодні буде найважче?* (bdzhola.com, 25.10.2017); 6) *Літало, лилося, палало: сутички під ГПУ у фото* (5.ua, 17.09.2018).

Досить помітний відсоток у досліджених стислих медіатекстах належить такій стилістич-

ній фігурі, як **риторичне запитання**, за допомогою якого зазвичай оформлюють заголовки. Риторичне запитання не вимагає відповіді, у нього інші функції. По-перше, воно привертає увагу і неначе запрошує до обговорення, створюючи ефект близькості, діалогізму. По-друге, за його допомогою посилюється емоційний фон проблеми, про яку буде йтися в повідомленні, та звучить спонукування до роздумів: 1) *Чи можливо досягнути єдності українського православ'я?* («День», № 42-43, 07-08.03.2014, с. 9, заголовок); 2) *На чому «прогоріла» Партія регіонів, ... і чи є в неї шанс на реінкарнацію?* («День», № 42-43, 07-08.03.2014, с.9, заголовок). Сприймаючи риторичні питання, читач відчує певні асоціації, пов'язані:

чи то з вибором: *Патріотизм чи беззаконня?* (ТБ, канал «ICTV», «Факти тижня», 29.10.2017); *Жити наполовину?* («Голос України» № 43, 10.03.2016, с. 3, заголовок);

чи то з обуренням: *Держава ігнорує «в'язнів Кремля»?* («День», № 181, 06.10.2015, с. 2, заголовок); *Фіскальний тиск чи лібералізація?* («Голос України» № 200, 29.10.2015, с. 2, заголовок);

чи то із занепокоєнням: *На черзі Молдова?* («Україна молода» № 34, 06.03.2014, с. 9, заголовок);

чи то з гордістю: *Служу народу України?* («Україна молода» № 38, 14-15.03.2014, с. 5, заголовок). Отже, можемо стверджувати, що риторичні запитання реалізують семантичну компресію, тому що конденсують певні смисли та відповідний емоційний фон.

Завданням конденсації інформації та стиснення обсягу тексту сприяє також і зевга – «фігура, яка виникає під час об'єднання однорідних членів речення, переважно підметів, одним дієслівним присудком, який належить тільки до одного з цих членів» [3, с. 283]. Тобто цей стилістичний прийом базується на порушенні семантичного узгодження між підметом і присудком, між однорідними членами або між частинами складного речення. Порушення логічних зв'язків між компонентами синтаксичної структури, побудованої за принципом цієї фігури, скорочує кількісний склад речення шляхом поєднання кількох семантично різнопланових, нетотожних членів, даючи змогу уникнути повторення: 1) *Фреймут показала фото з синцями і чоловіком-генпродюсером* (lisovasotnya.com, 01.10.2018); 2) *У Києві запускають новий тролейбус – коли і маршрут* (fakty.com.ua, 17.08.2018); 3) *Через негоду в Україні зникло світло в понад 200 населених пунктах та випав перший сніг* (Facebook, сторінка

«ТСН», 25.09.2018); 4) *Деталі проходу українських кораблів через Керченську протоку та підготовка до Генасамблеї ООН* (Facebook, сторінка «ТСН», 25.09.2018); 5) *Зброя, нацистський прапор і холодильник з ромом: у Лук'янівському СІЗО обшукали камери «торнадівців»* (5.ua, 14.08.2018); 6) *Небезпечні двері. Відвідати магазин і залишитися живим* (Facebook, сторінка «VLASNO.info», 10.03.2018); 7) *Аферисти пішоходи в Києві, моці святих у деклараціях українських чиновників, нові підземні поштовхи в гірській Італії та інше – у випуску ТСН. Ніч*

за 1 листопада 2016 року (Facebook, сторінка «ТСН», 02.11.2016).

Висновки. Отже, стилістика СТ в українських мас-медіа досить барвиста: на тлі загально-вживаної та суспільно-політичної лексики зафіксовано вживання таких стилістичних фігур, як інверсія, алюзія, антитеза, градація, риторичне запитання, зевгма. Стилiстичні фігури в стислих медіатекстах, крім звичних для мас-медіа функцій привернення уваги, оцінної та маніпулятивної, виконують функцію семантичної конденсації інформації та скорочення кількісної структури тексту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Волкотруб Г.Й. Практична стилістика української мови : навч. посіб. Тернопіль : Підручники і посібники, 2009. 256 с.
2. Кожемякин Е.А. Массовая коммуникация и медиадискурс: к методологии исследования. *Научные ведомости Белгородского государственного университета. Серия : Гуманитарные науки.* 2010. № 2 (73). Вып.11. С. 13–21.
3. Літературознавчий словник-довідник / За ред Р.Т. Гром'яка, Ю.І. Коваліва, В.І. Теремка. Київ : ВЦ «Академія», 2007. 752 с.
4. Панченко Е.И. Лингвистика сжатого текста (на материале современного русского языка) : дисс. ... д-ра филол. наук : 10.02.02 / Днепропетровск : ДГУ, 1998. 380 с.
5. Сербенська О.А. Нові тенденції у мові сучасної преси. Київ : Наукова думка, 1998. 106 с.
6. Синельников Ю.Г., Толстолицкая Е.В. Стилистические способы компрессии информации в малоформатных текстах современной французской периодики. *Научные ведомости БелГУ. Серия : Гуманитарные науки.* 2011. № 6. Вып.9. С. 199–202.
7. Тютенко А.А. Структура і функції алюзії в пресі Німеччини, Австрії та Швейцарії : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 «Германські мови» / Харків, 2000. 20 с.
8. Черемхівка Г.Є. Тропи і фігури у медіатекстах початку ХХІ ст. : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 «Українська мова» / Дніпропетровськ. нац. ун-т. Дніпропетровськ, 2015. 23 с.

УДК 811.161.2'282.2(477.64)

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2020.13-1.17>

МОРФОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ЗАПОРІЗЬКО-НАДАЗОВСЬКИХ ГОВІРОК

MORPHOLOGICAL FEATURES OF UKRAINIAN ZAPORIZHZHIAN-NADAZOVIA SUBDIALECTS

Пачева В.М.,

orcid.org/0000-0002-4452-8670

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри української мови

Мелітопольського державного педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького

Мета дослідження – аналіз особливостей українських запорізько-надазовських говірок на рівні морфології (словозміни) у порівнянні із літературною мовою та відповідними фактами інших діалектів української мови. **Об'єкт** наукової студії становлять українські запорізько-надазовські говірки. **Предмет** дослідження – особливості цих говірок на рівні морфології (словозміни). **Матеріалом** аналізу послужили польові записи, зібрані у населених пунктах 5 південних районів Запорізької області (Бердянському, Приморському, Приазовському, Мелітопольському і Якимівському). Для досягнення поставленої мети в роботі застосовано експедиційний і стаціонарний методи дослідження діалектів, а також описовий метод, метод порівняльно-зіставного аналізу та частково використовувалися класифікаційний прийом аналізу і статистичний метод. **Наукова новизна** дослідження ґрунтується на тому, що вперше в українському мовознавстві здійснено загальний огляд морфологічних особливостей українських запорізько-нада-